

Fremsat den 6. november 2024 af Alex Vanopslagh (LA), Dennis Flydtkjær (DD), Mona Juul (KF) og Peter Kofod (DF)

Forslag til folketingsbeslutning om at indføre en bureaukratilov

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2026 at fremsætte et lovforslag, der gennemfører bindende mål for at nedbringe statsligt bureaukrati målt ved følgende:

- 1) Antallet af medarbejdere, der arbejder med administration og ledelse i staten.
- 2) Omfanget af erhvervsøkonomiske byrder som følge af lovgivning.
- 3) Antallet af regler, der bebyrder borgere.

Niveauet for hvert af målene skal aftales med Folketingets partier forud for fremsættelsen af lovforslaget. Loven skal i lighed med klimaloven (lovbekendtgørelse nr. 2580 af 13. december 2021) indeholde krav om placering af ansvar, løbende opfølgning og uafhængigt tilsyn.

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne mener, at omfanget af bureaukrati er et gennemgående problem i Danmark, som hindrer en effektiv opgaveløsning i den offentlige sektor, bebyrder virksomhederne og begrænser borgerne unødigt. Konsekvenserne ses både i form af mangel på kvalitet i den offentlige velfærd, at danske virksomheder mister konkurrenceevne (»DI: Virksomheder udskyder projekter på grund af administrative byrder«, Dansk Industri, den 26. april 2024), og at det er svært at stifte nye virksomheder (»SMV'erne er trætte af bøvl og bureaukrati«, SMVdanmark, den 11. juli 2022).

Nedbring antallet af statslige administrative årsværk

Fra 2017 til 2023 er den statslige administration steget med over 16.000 årsværk og ekstra lønudgifter på ca. 11,2 mia. kr. Det svarer til en stigning i antallet af statslige administrative årsværk og ledere på 28 pct. og en stigning i lønudgifter på 34 pct. i perioden (Finansudvalget, alm. del – svar på spørgsmål 78, folketingsåret 2023-24). Der er således brug for et konsekvent og vedvarende fokus på at nedbringe andelen af administrativt ansatte, så statslige lønkroner i højere grad bruges på at levere bedre velfærd.

Forslagsstillerne ønsker derfor, at der skal indføres bindende mål for at nedbringe antallet af administrative stillinger i staten. Statslige ansatte, som løser udvalgte kerneopgaver, skal friholdes fra de bindende målsætninger. Det kunne f.eks. være ansatte ved forsvaret, politiet, kriminalforsorgen og domstolene. Den nærmere afgrænsning aftales med Folketingets partier.

Nedbring erhvervsøkonomiske byrder for erhvervslivet

Erhvervsministeriets opgørelse af administrative byrder for erhvervslivet viser, at omfanget af disse har ligget relativt stabilt på ca. 30 mia. kr. om året (»Stor administrativ lettelse er vedtaget«, Erhvervsministeriet, den 23. maj 2022). Fra 2024 vil omkostningerne imidlertid stige til over 36 mia. kr. Det er en stigning på 20 pct., hvilket bl.a. skyldes store omkostninger forbundet med implementeringen af EU's bæredygtighedsdirektiv (CSRD). Det er et vilkår, at en række byrder vedtages i EU-regi, og at vi i Danmark kun kan forsøge at afbøde konsekvenserne. Skal det ikke blive overdrevent byrdefuldt at drive virksomhed i Danmark, kan man afsøge veje til at lempe de nationalt indførte byrder (»Administrative byrder stiger mere end 6 mia. kr. på to år«, Dansk Erhverv, februar 2024).

Antallet af gældende love og bekendtgørelser er steget med 63 pct. siden 2003, og Dansk Industri vurderer, at implementeringen af den øgede regulering har kostet danske virksomheder mellem 10 og 15 mia. kr. i perioden (»DI: Virksomheder udskyder projekter på grund af administrative byrder«, Dansk Industri, den 26. april 2024).

De erhvervsøkonomiske konsekvenser af mange love og regler er, at de danske virksomheders vækstmuligheder hæmmes og virksomhedernes konkurrenceevne påvirkes. Forslagsstillerne ønsker derfor, at der skal indføres bindende mål for at nedbringe de erhvervsøkonomiske byrder.

Nedbring regler, der begrænser borgernes udfoldelse

Der findes i dag ikke en opgørelse over omfanget af regler og krav, som begrænser borgerens udfoldelse. Eksempler kunne være alt fra byggregler, der forhindrer en borger i at bygge et shelter på egen grund, til forbuddet mod at behandle koranen utilbørligt eller forbuddet mod hasardspil og kravet om, at barsel skal fordeles på en bestemt måde.

Antallet af ord i lovgivningen giver dog et fingerpeg om, hvordan udviklingen har været. Antallet af ord på tværs af al lovgivning er fra 1989 til 2021 steget med 11,5 millioner ord – svarende til en stigning på 158 pct. i perioden (»Væksten i regelmængden 2021: Antallet af ord i love og bekendtgørelser er faldet med 0,3 mio. ord, men det afspejler ikke en reel deregulering«, Jonas Herby, CEPOS, den 21. august 2023). Omfanget af lovgivning er ikke nødvendigvis i sig selv en afgørende indikation på, hvor store byrder borgerne pålægges, men den eksplosive vækst giver en indikation af udviklingen. En omfangsrig lovgivning er i sig selv problematisk, fordi det skaber større kompleksitet, hvilket gør det sværere for virksomheder og borgere at sætte sig ind i og forstå konsekvenserne af et evigt voksende regelsæt.

Når de erhvervsøkonomiske byrder har udviklet sig relativt stabilt i de seneste år, imens antallet af ord i lovgivningen er steget markant, så skyldes det måske, at man netop måler på omfanget af erhvervsøkonomiske byrder. Dermed skaber man et vedvarende fokus på at få ryddet op i gamle regler og begrænse byrderne i nye. Forslagsstillerne ønsker samme mekanisme for de regler, som generer danske borgere. CEPOS har i notatet »Sådan indføres et bureaukrati i praksis« af 2. november 2023 beskrevet principper for, hvordan en sådan optælling kan foregå i praksis, som der kan tages udgangspunkt i.

Fasthold vedvarende fokus

Forslagsstillerne anerkender, at opgaven med at nedbringe bureaukrati er en stor opgave, som kræver et langsigtet og vedvarende fokus. Forslagsstillerne ønsker derfor, at en bureaukratilov udover bindende mål også skal indeholde konkrete værktøjer, som sikrer forankring i regeringen og kontinuerlig opfølgning. Her tænkes f.eks. på værktøjer som et uafhængigt tilsyn og årlige statusredegørelser til Folketinget, som er kendt fra klimaloven.

Skriftlig fremsættelse

Alex Vanopslagh (LA):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at indføre en bureaukratilov.

(Beslutningsforslag nr. B 32)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.